

บทที่ 4

การเปลี่ยนแปลงบทบาทของอุดมการณ์ทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้าน

1. การเปลี่ยนแปลงบทบาทของอุดมการณ์ทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้าน

ลูกเสือชาวบ้านนับเป็นกลุ่มที่ด้งขึ้นมาเพื่อการสนองนโยบายในการทำสาธารณะประโยชน์เพื่อสังคม (กิจกรรม) ประเทศชาติ ช่วยเหลือเกื้อกูลมวลสมาชิกที่ได้รับความเดือดร้อน จรรโลง และธำรงค์รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม มุ่งส่งเสริมกิจกรรมรวมกันเป็นหมู่คณะในอันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ, ร่วมแรง จึงเป็นพื้นฐานแห่งการพัฒนาประเทศชาติ การดำเนินงานกิจการลูกเสือชาวบ้าน เป็นการดำเนินงานเพื่อคนทั้งชาติมิใช่เพื่อกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะ และผู้เป็นสมาชิกจะต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามอุดมการณ์ระเบียบวินัย ขนบธรรมเนียมประเพณีร่วมกัน มีเอกสารทางความคิดร่วมกัน¹

กิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นกิจการที่บริสุทธิ์ ผู้ร่วมงาน ผู้เกี่ยวข้องในกิจการทุกคน ต้องมีความเข้าใจและบริสุทธิ์ใจ มุ่งหมายให้ทุกคนประสานประโยชน์ เอาส่วนดีทุกทางมาใช้เพื่อสร้างสรรค์ประเทศชาติ ลดความขัดแย้ง มุ่งคำจูนให้พลังอำนาจของรัฐร่วมกัน² รักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเอกลักษณ์ความเป็นไทย และมีความสำนึกต่ออุดมการณ์ของลูกเสือชาวบ้านให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงเป็นองค์พระประมุข ซึ่งกิจการของลูกเสือชาวบ้านนับเป็นกิจการเสริมสร้างการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยอาศัยระบบหมู่พัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ

¹วิเชียร ชิวพิมาย, สมพร ภู่งประเสริฐ และ วิชัย ธีรัตนพันธ์, การปรับปรุงกิจการลูกเสือชาวบ้านที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม. (มูลนิธิลูกเสือชาวบ้าน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2526). หน้า 2.

²ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน. ประวัติศาสตร์ลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์. (โมเดิร์นเพรส, 2530). หน้า 122-123.

ลูกเสือชาวบ้านทุกคนจะต้องยึดถือปฏิบัติตามด้วย กาย วาจา ใจ ในอุดมการณ์ที่ออกมาในรูปแบบ คำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ พระบรมราโชบาย ภารกิจของลูกเสือชาวบ้าน ระเบียบวินัยในการเคารพและธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ กิจการลูกเสือชาวบ้านทุกเพศ ทุกวัย ทุกฐานะ ทุกอาชีพ ได้รับการศึกษานอกระบบโดยวิธีการของลูกเสือ โดยมีจุดเริ่มต้นการแก้ปัญหาที่ตัวบุคคล และขยายไปสู่สังคมประเทศชาติ

อุดมการณ์ของลูกเสือชาวบ้านที่ยึดแบบที่เคร่งครัด³ และเป็นกลางแห่งความสามัคคี ริเริ่ม สร้างสรรค์ พัฒนาตนเอง ยึดในหลักประชาธิปไตย มีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดอุดมการณ์ กฎ คำปฏิญาณด้วย กาย วาจา ใจ อย่างเคร่งครัด บทบาททั่วไปต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ไม่ใช่สิ่งใดที่ก่อให้เกิดความรุนแรงเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

ดังนั้น บทบาทอุดมการณ์ทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้าน จะเป็นการศึกษาตัวการเปลี่ยนแปลงบทบาททางการเมืองจากอดีตจนถึงปัจจุบันว่าเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยแค่ไหน⁴

³ มุลินธิลูกเสือชาวบ้าน. คำสัจย์ปฏิญาณของลูกเสือชาวบ้าน. (กรุงเทพฯ : กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน, 2526), หน้า 1-5.

⁴ ชัยอนันต์ สมุทวณิช. อุดมการณ์ทางการเมือง. (พระนคร : สำนักพิมพ์เคทีซีไทย, 2517). หน้า 14.

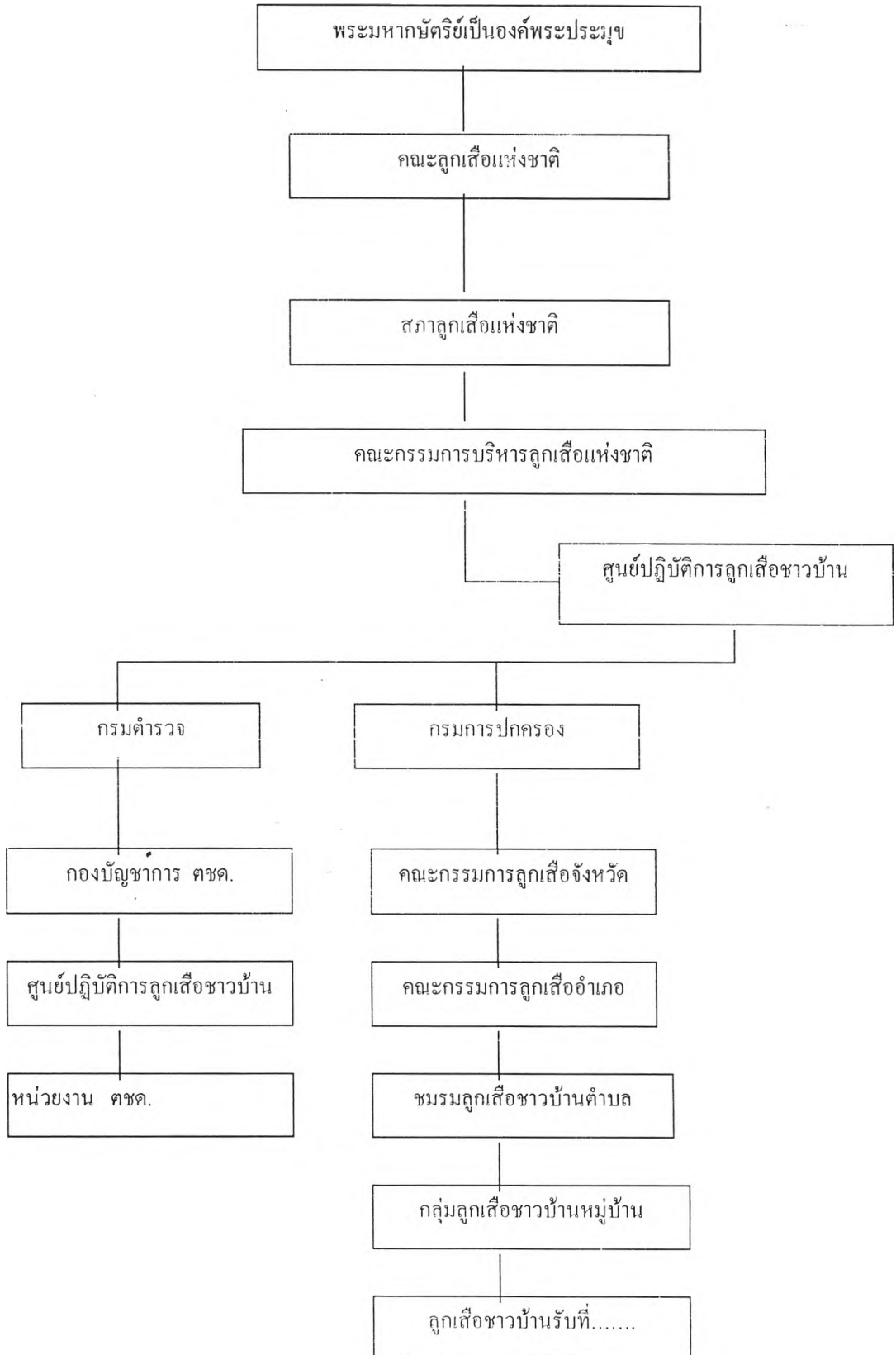
2. พระบรมราโชบายที่พระราชทานแก่ลูกเสือชาวบ้าน⁵

จากอดีตที่ผ่านมาบทบาทของอุดมการณ์ทางการเมือง โดยตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ริเริ่มเสริมสร้างพลังประชาชนไปในทางที่พัฒนาและส่งเสริมทางด้านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองนโยบายตามพระราชดำริที่พระราชทานลงมาแก่กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน

1. ห้ามมิให้ลูกเสือชาวบ้านไปเกี่ยวข้องกับการเมือง
2. ห้ามมิให้มีการแสดงแสนยานุภาพในกิจการลูกเสือชาวบ้าน
3. ห้ามมิให้นำระบบราชการไปใช้ในกิจการลูกเสือชาวบ้าน
4. ลูกเสือชาวบ้านทรงปรารถนาให้กิจการเป็นของประชาชน เพื่อประชาชน โดยประชาชน
5. ให้ลูกเสือชาวบ้านพัฒนาตนเอง, อาชีพ, ที่อยู่อาศัย
6. เป็นผู้นำสร้างระเบียบ มีวินัย และประหยัด
7. ยึดมั่น สร้างความสามัคคี สร้างสรรค์
8. รักษาขนบธรรมเนียมเป็นประเพณีที่ถูกต้องไว้

⁵ มุลนิธิลูกเสือชาวบ้าน. คำสั่งตั้งปฏิญาณของลูกเสือชาวบ้าน”. (กรุงเทพฯ : กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน, 2526), หน้า 1-5.

แผนภูมิที่ 1 การจัดตั้งองค์กรบริหาร

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าลูกเสือชาวบ้านมีการจัดองค์กรเพื่อรวบรวมในบทบาทหน้าที่จะอุทิศตัวให้สังคม และประชาชนทั่วไป ที่จะจรโลงไว้ซึ่งอุดมการณ์ที่ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3. บทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านในช่วงก่อน 6 ตุลาคม 2519

เป็นช่วงที่ภาวะทางการเมืองมีความตึงเครียดมาก อันเกิดจากการแตกแยกในทางความคิดทางการเมืองของคนไทยที่แตกแยกเป็น 2 ขั้วคือซ้ายจัดและขวาจัด ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนั้นมีความแตกต่างกันในแง่ของอุดมการณ์ มีความขัดแย้งกันทางด้านผลประโยชน์และอำนาจทางการเมืองทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้มีการเกิดกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีการเรียกร้องทางการเมือง การแสดงออก และจุดยืนของกลุ่มมวลชนต่าง ๆ และการประท้วงการกลับมาของ 3 ทหารราช คือ กลุ่มของถนอม-ประภาส-ณรงค์ ที่บริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นแกนนำที่สำคัญคือ กลุ่มนวพล กลุ่มกระหิงแดง กลุ่มนักศึกษา มาแสดงออกถึงบทบาททางการเมืองอย่างกว้างขวาง รวมถึงกลุ่มลูกเสือชาวบ้านที่มาแสดงออกถึงอุดมการณ์ในทางการเมือง คือ มีความมั่นคงและความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งประจวบเหมาะกับการที่กองตำรวจตระเวนชายแดน ได้มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับการคุกคามของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย โดยมีการปลุกฝังให้ลูกเสือชาวบ้านมีความรักชาติ บ้านเมือง รักถิ่นฐาน รักหมู่คณะ ร่วมกันทำกิจกรรม ร่วมกันเสียสละ เพื่อสังคมและประการสำคัญคือให้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งยังช่วยเป็นพื้นฐานในการต่อต้านและป้องกันอิทธิพลของคอมมิวนิสต์อย่างได้ผล ทั้งนี้มีการยึดหลักการในอุดมการณ์ คติพจน์ และคำปฏิญาณร่วมกันอย่างแท้จริงและต่อเนื่อง⁷ ซึ่งในช่วงนี้นั้นการที่ลูกเสือชาวบ้านมารวมพลังกันแสดงถึงจุดยืนของอุดมการณ์ของกลุ่มตนเองนั้น เนื่องจากมีผู้นำกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน

⁶ มูลินีลูกเสือชาวบ้าน. คำสัตย์ปฏิญาณของลูกเสือชาวบ้าน. (กรุงเทพฯ : กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน, 2526), หน้า 33.

⁷ ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน. 23 ปี ลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์. (กรุงเทพมหานคร : กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน, 2537). หน้า 91-93.

ชาวบ้านในขณะนั้นคือ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ได้มีการปลุกระดมความคิด โดยเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของกลุ่มตนเองทั้งสิ้น⁸

นอกจากนี้กลุ่มลูกเสือชาวบ้านจะยังมีบทบาทอุดมการณ์ในแนวทางสังคม คือ อุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณชน อนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชน การช่วยเหลือ การพัฒนาระบบสาธารณสุขปโภคชุมชน เป็นต้น ทางด้านเศรษฐกิจ คือ สนับสนุนโครงการตามพระราชดำริ เป็นต้น ส่งเสริมทางด้านรายได้ อาชีพ ที่อยู่อาศัย ทางด้านศาสนา ลูกเสือชาวบ้านจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา เป็นต้น ปลุกฝังให้กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ทุกคน เป็นต้น

ดังนั้น บทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านในช่วงนี้จะค่อนข้างสูง และจะมีบทบาทของอุดมการณ์ในแนวทางสังคม เศรษฐกิจ เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย แต่จะน้อยกว่าบทบาทของอุดมการณ์ในแนวทางการเมือง ตามสภาวะการเมืองที่เต็มไปด้วยการขัดแย้ง และกลุ่มมวลชนต่าง ๆ ที่ต่างก็ออกมาแสดงจุดยืนของกลุ่มตนเอง ที่มีต่อการเมืองในขณะนั้น⁹

4. บทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านในช่วง 6 ตุลาคม 2519

การคุกคามของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จากการศึกษาที่ประเทศเพื่อนบ้านของไทย ตกเป็นคอมมิวนิสต์ผนวกกับกระแสของผู้ที่ถูกเรียกว่าฝ่ายซ้าย ได้มีการชุมนุมประท้วง การแสดงออก การตื่นตัว การเรียกร้องทางการเมืองสูง ทำให้กลุ่มที่ถูกเรียกว่าฝ่ายขวาจัดหรือกลุ่มรัฐบาลมีความวิตก จึงได้พยายามต่อต้านการพัฒนาทางการเมืองจนไปสู่ความรุนแรงยิ่งขึ้น

⁸ ลีจิต ธีรเวคิน. การเมืองการปกครองของไทย. (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539). หน้า 150-151.

⁹ หนังสือพิมพ์ดาวสยาม, ฉบับลงวันที่ 15 มกราคม 2519, หน้า 3.

การแตกแยกทางความคิดทางการเมืองของชั่ว 2 ชั่ว คือกลุ่มขวาจัดและกลุ่มซ้ายจัด เป็นการแตกแยกทางอุดมการณ์ ซึ่งถือว่าเป็นการแตกแยกความสามัคคี เป็นความเลวร้าย และเป็นอันตรายต่อความมั่นคงและเอกราชของชาติ ซึ่งชั่ว 2 ชั่ว ได้แบ่งเป็น

กลุ่มฝ่ายขวา จะมีกลุ่มรัฐบาล ทหาร ตำรวจ กลุ่มนวพล กลุ่มกระทิงแดง กลุ่มนักการเมืองบางกลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มอนุรักษนิยมคือไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทางความคิด ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยซึ่งได้ยึดมั่นในระบบเผด็จการอย่างแท้จริง

กลุ่มฝ่ายขวาไม่รุนแรง จะมีกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มประชาชนบางกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มนิสิตนักศึกษา ซึ่งกลุ่มลูกเสือชาวบ้านจะออกต่อต้านในส่วนที่ได้รับผลกระทบต่ออุดมการณ์ของลูกเสือชาวบ้านที่ออกมาในรูป กฎ คำสัจยัญญาณ ขณะนั้น ก็จะปกป้องรักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อย่างเคร่งครัด จึงทำให้กลุ่มลูกเสือชาวบ้านต้องเข้าไปมีบทบาทและแสดงออกถึงจุดยืนและอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองที่มากกระทบกับลูกเสือชาวบ้าน

กลุ่มฝ่ายซ้าย จะมีกลุ่มศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นแกนนำพร้อมกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ดังได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ซึ่งกลุ่มฝ่ายซ้ายนี้เป็นกลุ่มหัวก้าวหน้าเชื่อว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยคือรูปแบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงคือประชาธิปไตยมวลชน ซึ่งกลุ่มฝ่ายขวามองดูฝ่ายซ้ายหรือหัวก้าวหน้าว่าเป็นกลุ่มที่เป็นภัยต่อสังคมไทย เป็นคอมมิวนิสต์ที่มุ่งทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ส่วนกลุ่มฝ่ายซ้ายมองดูกลุ่มฝ่ายขวาเป็นพวกไดโนเสาร์ เต่าล้านปี พวกที่ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงความคิดทางการเมืองของประชาชน¹⁰

¹⁰ ส. ศิวรักษ์. 6 ตุลาคมกับการขัดแย้งทางการเมืองไทย. (กรุงเทพมหานคร, 2520). หน้า 12-17.

ดังนั้นจึงทำให้เกิดการชุมนุมการเรียกร้องทางการเมืองของประชาชนและนักศึกษานักศึกษา ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งในการชุมนุมประท้วงนั้น ได้มีการแสดงการแขวนคอโดยตำรวจนครปฐม ได้จ้างผู้ต้องสงสัยที่กระทำผิดกฎหมายและได้ถูกแขวนคอตายที่นครปฐม ซึ่งการแขวนคอที่ลานโพธิ์ เป็นการล้อเลียนทางการเมืองซึ่งภาพที่ล้อเลียนนั้นมีส่วนคล้ายคลึงกับภาพขององค์รัชทายาท โดยมีการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ดาวสยาม โดยเป็นการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพอย่างออกอวด สาเหตุสำคัญช่วงนี้เองทำให้ไปกระทบอุดมการณ์ของลูกเสือชาวบ้านเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คือจะปกป้องชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยกลุ่มฝ่ายขวาได้มีการปลุกระดมความคิดของผู้นำลูกเสือชาวบ้านและกลุ่มลูกเสือชาวบ้านออกมาต่อต้านกลุ่มนิสิตนักศึกษา โดยร่วมกับฝ่ายทหาร ตำรวจ กลุ่มนวพล กลุ่มกระทิงแดง ก่ออาชญากรรม โดยมีการใช้อาวุธปืน การเผาโดยใช้ขางรถยนต์เป็นเชื้อเพลิง และรุมฆ่ากลุ่มนิสิตนักศึกษา ซึ่งนำไปสู่ความรุนแรงทางการเมือง¹¹

จะเห็นได้ว่าบทบาทของอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านในช่วงนี้จะสูงมาก จากปัจจัยทางการเมืองที่เข้ามากระทบจุดยืนของกลุ่มลูกเสือชาวบ้านในด้านอุดมการณ์ที่ออกมาในรูปของคำสัตย์ปฏิญาณ กลุ่มลูกเสือชาวบ้านจึงออกมาแสดงบทบาทถึงจุดยืนของกลุ่มในแนวทางการเมืองที่มากกระทบในขณะนั้น

5. บทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านในช่วงปี 2539

ในช่วงปี 2539 นี้ ภาวะสถานการณ์บ้านเมืองมีความมั่นคง มีเสถียรภาพทางการเมืองมากกว่าในช่วง 6 ตุลาคม 2519 ระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีความชัดเจนเป็นรูปธรรมขึ้น และสถาบันชาติ, ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น ทำให้บทบาทอุดมการณ์ในทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านจึงลดบทบาทไปโดยจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวในทางการเมืองและเป็นกลางในทางการเมือง แต่ยังมียึดถืออุดมการณ์ คติ คำปฏิญาณของลูกเสือ

¹¹ สุชิน ดันติกุล. ความขัดแย้งของการเมืองไทย. (คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). หน้า 57.

ชาวบ้านอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่องคือ จะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แต่จะไปเน้นในเรื่องบทบาทอุดมการณ์ในแนวทางสังคมแทน คือจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเพื่อสังคมและประเทศชาติ มีการเสียสละเพื่อส่วนรวม มีการสนับสนุน ช่วยเหลือโครงการสาธารณูปโภคของสาธารณชน ซึ่งลูกเสือชาวบ้านได้มีการทำแผนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ไว้ โดยเน้นที่การทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น

1. การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยแบ่งเป็น
 - การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - การสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริ
 - การสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม
2. การพัฒนาบริหารลูกเสือชาวบ้าน โดยแบ่งเป็น
 - การพัฒนาองค์กร ชุมชน และระบบบริหารงาน
 - การพัฒนาวิชาการและบุคลากร
 - การจัดตั้งมูลนิธิและกองทุนลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศ

ดังนั้น บทบาทของอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านในช่วงปี 2539 จะไม่มีเลย แต่จะไปเน้นบทบาทของอุดมการณ์ในแนวทางด้านสังคม และบทบาทของอุดมการณ์ในด้านสังคมในช่วงนี้จะสูงมากโดยจะเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ ไม่มีลดลง และไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งลูกเสือชาวบ้านจะเข้าไปร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์จรโลงไว้เพื่อสังคมประเทศชาติ แต่ก็ยังยึดถืออุดมการณ์ของลูกเสือชาวบ้านอย่างเคร่งครัด คือ จะปกป้องชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์¹²

¹²วารสารมูลนิธิลูกเสือชาวบ้าน. คำสัจย์ปฏิญาณของลูกเสือชาวบ้าน. (โรงพิมพ์ตำรวจ มูลนิธิลูกเสือชาวบ้าน, 2526), หน้า 1-2.

6. บทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองหลังปี 2519 ถึงปี 2539 มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงลดลง จากช่วงก่อน 6 ตุลาคม 2519 และ 6 ตุลาคม 2519

นายชวลิตและนางสุวิมล รุ่งแสง ให้ความเห็นว่าบทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านในปี 2539 เปลี่ยนแปลงลดลงจาก 6 ตุลาคม 2519 จะเป็นกลางทางการเมืองมาก จะปกป้องคุ้มครององค์พระมหากษัตริย์จะมีจุดยืนเป็นของตนเอง จะเน้นไปในทางเสียสละเพื่อส่วนรวม บำเพ็ญประโยชน์ ตั้งแต่ช่วงก่อน 6 ตุลาคม 2519 เป็นต้นมา ถึงช่วงปี 2539 เปรียบเทียบได้ว่าอุดมการณ์ทางการเมืองลดลงตามธรรมชาติ แต่จะเป็นเรื่องกิจกรรมหรือผลประโยชน์ของสังคม จะสมำเสมอไม่ลดลง¹³

นางสุดจิตร ภูมิจิตร ให้ความเห็นว่าบทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองในปี 2539 มีพัฒนาการลดลงจากช่วง 6 ตุลาคม 2519 เป็นอย่างมาก และจะลดลงไปตามกาลเวลา และจะเป็นการสืบสานวัฒนธรรมไทย โดยจะเป็นฝ่ายให้ความร่วมมือกับทางราชการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง แต่จะยึดถืออุดมการณ์ของตนเอง คือ เทิดทูนองค์พระมหากษัตริย์และปกป้องชาติ, ศาสนา¹⁴

นายสุนทร สุนทรธรรม ให้ความเห็นว่า บทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองในปี 2539 ลดลงจากช่วง 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งจะไปเน้นในด้านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ และจะเน้นไปในทางเป็นกลางทางการเมือง แต่ก็ยังยึดถืออุดมการณ์ของลูกเสือชาวบ้านอยู่อย่างเคร่งครัด คือ ปกป้องชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และจะสนับสนุนสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกต้องในสังคม และจะบำเพ็ญประโยชน์โดยส่วนรวม นอกจากนั้นจะวางตัวเป็นกลางทางการเมือง ซึ่งใน

¹³ สัมภาษณ์ นายชวลิต, นางสุวิมล รุ่งแสง ประธานลูกเสือชาวบ้าน รุ่นที่ 15 เขตบางกอกน้อย เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2540

¹⁴ สัมภาษณ์ นางสุดจิตร ภูมิจิตร ประธานลูกเสือชาวบ้าน รุ่นที่ 694/3 เขตพระโขนง เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2540

ช่วง 6 ตุลาคม 2519 ลูกเสือชาวบ้านเข้าไปช่วยเหลือประชาชน และบทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองลดลงจาก 6 ตุลาคม 2519 ไปตามสถานการณ์¹⁵

นางสาวเมทนี ไบสน ให้ความเห็นไว้ว่า บทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองในปี 2539 ลดลงจาก 6 ตุลาคม 2519 แต่กิจกรรมทางสังคมจะเพิ่มมากขึ้นจาก 6 ตุลาคม 2519 และจะวางตัวเป็นกลางไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง และยึดถือคำปฏิญาณของลูกเสือชาวบ้านอย่างเคร่งครัด¹⁶

หลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงบทบาทของอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้าน จากการศึกษาที่ผ่านมาจะพบได้ว่าภาวะบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย บ้านเมืองมีความชัดเจนขึ้นในเรื่องระบบการเมือง¹⁷ กลุ่มลูกเสือชาวบ้านในยุคช่วง 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งช่วงนั้นเป็นช่วงที่สับสนทางการเมือง สถาบันหลักของประเทศโดนลบหลู่ และเป็นสิ่งจำเป็นที่กลุ่มลูกเสือชาวบ้านจำเป็นต้องยึดถืออุดมการณ์ของตนอย่างเคร่งครัด และรวมพลังที่จะก่อเกิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่จะปกป้องชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หลังจากนั้นเป็นต้นมา ระบบการเมืองไทยมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ ซึ่งในช่วงปี 2539 บทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านจึงลดบทบาทลงไป แต่จะกลับมาเน้นในเรื่องกิจกรรมของกลุ่มเพื่อสังคม แทน ดังนั้นกลุ่มลูกเสือชาวบ้านจึงมีอุดมการณ์อันแน่วแน่ในอันที่จะบำเพ็ญประโยชน์ที่จะส่งผลให้แก่ส่วนรวมสังคมอย่างแท้จริง และจรรโลงไว้ซึ่งสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งอุดมการณ์ซึ่งถือได้ว่าเป็นคำสัตย์ปฏิญาณของลูกเสือ ดังในช่วงก่อน 6 ตุลาคม หรือช่วง 6 ตุลาคม 2519 ช่วงนั้น การเมืองของประเทศอยู่ในภาวะที่จะทำให้

¹⁵ สัมภาษณ์ นายสุนทร สุนทรธรรม ประธานลูกเสือชาวบ้านเขตพญาไท เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2540

¹⁶ สัมภาษณ์ น.ส.เมทนี ไบสน ประธานลูกเสือชาวบ้าน เขตบางซื่อ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2540

¹⁷ จรูญ สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์ภาคพิศดาร. (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518).

กลุ่มลูกเสือชาวบ้านจะต้องยึดถืออุดมการณ์ของกลุ่มตนอย่างแท้จริง เพื่อที่จะปกป้ององค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งเปรียบเสมือนมิ่งขวัญของลูกเสือชาวบ้านและประชาชนทั่วไป จึงเป็นภาวะสับสนและไร้ระบบทางการเมืองของประเทศในช่วงนั้น ทำให้กลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีแนวทางและความคิดหรืออุดมการณ์เป็นของตนเอง¹⁸ ซึ่งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดขึ้นมาทั้งนี้ไม่พ้นระบบการเมืองซึ่งมีผลสะท้อนในอันที่ก่อให้เกิดเป็นอุดมการณ์ในแนวทางการเมือง ซึ่งแต่ละกลุ่มก็จะแสดงออกถึงจุดยืนของกลุ่มตน เช่น สถาบันทหารก็ต้องรักษาและคำนึงถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความมั่นคงของประเทศชาติเป็นสำคัญ กลุ่มกระหิงแดง นวพลก็คำนึง ถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ และมาถึงกลุ่มลูกเสือชาวบ้านก็ต้องคำนึงถึง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นต้น¹⁹

จนถึงช่วงปี 2539 บทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของกลุ่มลูกเสือชาวบ้านได้ลดลงแทบจะไม่มีเลยก็ว่าได้ แต่ในทางปฏิบัติด้านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคมจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะเน้นหนักไปในทางช่วยเหลือสังคม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะประโยชน์ บำรุงขวัญทหาร, ตำรวจตระเวนชายแดนในถิ่นทุรกันดาร ซึ่งการบำเพ็ญประโยชน์นี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีจุดยืนและมีบทบาทอุดมการณ์เป็นของตนเอง และเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งสมกับกล่าวคำสัจย์ปฏิญาณ กฎของลูกเสือ และปราศจากการเบี่ยงที่จะเข้ามายุ่งเกี่ยวและผลพลอยได้อยู่ที่ประชาชน ประเทศชาติ และความสามัคคี กลมเกลียวจรโลงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทยเอาไว้ให้ชั่วลูกชั่วหลานสืบต่อกันไป ซึ่งสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นจุดยืนนี้ก็คือ “ผ้าพันคอที่ได้รับพระราชทานจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” จึงเปรียบเสมือนสิ่งที่ยจรโลงใจให้ตระหนักถึงความทุ่มเท เสียสละต่อสังคมและประชาชน โดยเฉพาะองค์พระมหากษัตริย์ที่เป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยต่อไป

¹⁸ ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย. (กรุงเทพฯ : ดวงดีการพิมพ์, 2523), หน้า 23.

¹⁹ หนังสือพิมพ์ดาวสยาม, ฉบับลงวันที่ 15 ตุลาคม 2538, หน้า 3.

จากการที่ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงบทบาทอุดมการณ์ในแนวทางการเมืองของ ลูกเสือชาวบ้านพบว่า ในช่วงหลัง 6 ตุลาคม 2519 จนถึงปี 2539 นั้น ภาวะประเทศชาติมีความ มั่นคงในทางการเมือง ประชาชนต่างก็เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งในภาวะสามัญสำนึก นั้น ประชาชนคนไทยมีจิตใจที่ให้อภัยเสมอ และโอบอ้อมอารีซึ่งกันและกัน ทุกสิ่งทุกอย่างที่ลง ไปด้วยการเข้าใจกับกลุ่มมวลชนต่าง ๆ ก็สลายตัวหันมาพัฒนาประเทศชาติ และจรรโลงไว้ซึ่ง ความสามัคคี โดยมีองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นมิ่งขวัญ และเป็นศูนย์กลางของความ สามัคคีทุกถ้วนหน้า ดังนั้น จะพบว่ากลุ่มลูกเสือชาวบ้านนั้นเป็นกลุ่มที่ประสานความสามัคคี ต่าง ๆ และจะนำความมุ่งมั่นของกลุ่มที่จะบำเพ็ญประโยชน์แก่สาธารณชนที่ได้ให้คำสัตย์ ปฏิญาณไว้ นอกจากนั้นลูกเสือชาวบ้านยังเป็นกลุ่มที่เข้าไปรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้โทษตาม ท้องถิ่นต่าง ๆ²⁰ ซึ่งมีการแพร่ระบาดมาก นอกจากนี้กลุ่มลูกเสือชาวบ้านยังแสดงบทบาทให้ เห็นว่าเป็นกลุ่มที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณชนจริง ๆ คือ ออกทำความสะอาดตามชุมชนต่าง ๆ ทั่วกรุงเทพฯ และออกช่วยเหลือตำรวจจราจรปฏิบัติหน้าที่ และยังรองรับโครงการพระราชดำริ ต่าง ๆ ที่ทรงพระราชทานลงมา ซึ่งกลุ่มลูกเสือชาวบ้านก็สามารถสนองตอบได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาในช่วงนี้จะพบว่าบทบาทในแนวทางการเมืองจะลดลงแทบจะไม่มีเลย²¹ เมื่อเปรียบ เทียบกับช่วงก่อน 6 ตุลาคม และช่วง 6 ตุลาคม 2519

²⁰ สำนักงาน ป.ป.ส. โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในชุมชนแออัด. (โรงพิมพ์ ป.ป.ส. สำนักงาน ป.ป.ส, 2539), หน้า 60.

²¹ สมควร หริกุล. ประวัติศาสตร์ลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์ (กรุงเทพฯ, ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, 2535). หน้า 192-193.

7. การเปลี่ยนแปลงบทบาทของอุดมการณ์ทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้าน

ผลการสุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มลูกเสือชาวบ้านในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 300 คน โดยวิธีกำหนดโควต้า ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดดังนี้

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนคน
1	กรุงเทพฯ	100 ราย
2	นนทบุรี	50 ราย
3	ปทุมธานี	50 ราย
4	สมุทรปราการ	50 ราย
5	นครปฐม	50 ราย

ลักษณะภูมิหลังทางประชากร และสังคมปรากฏตามตารางที่ 1 กล่าวคือ เป็นผู้ชาย 82% ผู้หญิง 18% ส่วนกลุ่มอายุที่พบเป็นสัดส่วนสูงสุดคือ 36% เป็นกลุ่มอายุ 40-49 ปี รองลงมาได้แก่ อายุ 30-39 ปี (28%), อายุ 50-59 ปี (19%), อายุต่ำกว่า 30 ปี (10%) และ 60 ปีขึ้นไป (7%) ตามลำดับ

นอกจากนี้ 37% เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 24% จบระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร 21% จบระดับประถมศึกษา และมีเพียง 15% และ 3% ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ตามลำดับ

ประมาณ 1 ใน 4 ของลูกเสือชาวบ้าน มีสมาชิกภาพ ระหว่าง 6-10 ปี รองลงมาคือ 11-15 ปี (23%) และ 16-20 ปี (23%) ตามลำดับ และในการศึกษาครั้งนี้ได้พยายามสัมภาษณ์สมาชิกที่มีตำแหน่งในกลุ่มลูกเสือชาวบ้านทุกคน โดยสัมภาษณ์ได้จำนวนทั้งสิ้น 62 คน (คิดเป็น 21%) โดยในจำนวนดังกล่าวมีบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเป็นประธานลูกเสือชาวบ้าน 11 คน (18%) รองประธาน 9 คน (14.5%) เลขานุการ 8 คน (13%) และกรรมการอีก 24 คน (39%)

ตารางที่ 1 การกระจายร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะภูมิหลัง

	N	%
รวม	300	100.0%
จังหวัด		
กรุงเทพฯ	100	33.3%
นนทบุรี	50	16.7%
ปทุมธานี	50	16.7%
สมุทรปราการ	50	16.7%
นครปฐม	50	16.7%
เพศ		
ชาย	246	82.0%
หญิง	54	18.0%
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	28	10.1%
30-39 ปี	78	28.1%
40-49 ปี	100	36.0%
50-59 ปี	53	19.1%
60 ปีขึ้นไป	19	6.8%
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	62	20.7%
มัธยมศึกษา	110	36.7%
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตร	73	24.3%
ปริญญาตรี	45	15.0%
สูงกว่าปริญญาตรี	10	3.3%
ระยะเวลาการเป็นสมาชิกลูกเสือชาวบ้าน		
ต่ำกว่า 5 ปี	33	15.3%
6-10 ปี	53	24.5%
11-15 ปี	50	23.1%
16-20 ปี	50	23.1%
21-25 ปี	25	11.6%
มากกว่า 25 ปี	5	2.3%

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	N	%
การมีตำแหน่งในกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน		
มีตำแหน่ง	62	20.7%
ไม่มีตำแหน่ง	238	79.3%
ตำแหน่งในกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน		
ประธาน	11	17.7%
รองประธาน	9	14.5%
เลขานุการ	8	12.9%
กรรมการ	24	38.7%
อื่นๆ	10	16.1%

ตารางที่ 2 การกระจายร้อยละ และค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของลูกเสือชาวบ้าน เปรียบเทียบระหว่าง ก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519 กับ ปี 2539

ก. บทบาททางการเมืองของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	ก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519			ปี 2539			T Value
	N	%	X	N	%	X	
	1. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเป็นองค์กรที่มีการ รวมพลังอย่างเข้มแข็ง						
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	17	5.7%		17	5.7%		
2 ไม่เห็นด้วย	36	12.0%		146	48.7%		
3 ปานกลาง	157	52.3%		93	31.0%		
4 เห็นด้วย	47	15.7%		34	11.3%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	43	14.3%		10	3.3%		
รวม	300	100.0%	3.21	300	100.0%	2.58	19.26*
2. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านได้รับการสนับสนุนจาก รัฐบาลเป็นอย่างดี							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	19	6.3%		29	9.7%		
2 ไม่เห็นด้วย	42	14.0%		132	44.0%		
3 ปานกลาง	147	49.0%		101	33.7%		
4 เห็นด้วย	55	18.3%		35	11.7%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	37	12.3%		3	1.0%		
รวม	300	100.0%	3.16	300	100.0%	2.50	20.25*
3. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้การสนับสนุนต่อ กลุ่มพลังมวลชนที่อยู่ฝ่ายรัฐบาล							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	29	9.7%		41	13.7%		
2 ไม่เห็นด้วย	42	14.0%		141	47.0%		
3 ปานกลาง	170	56.7%		97	32.3%		
4 เห็นด้วย	38	12.7%		19	6.3%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	21	7.0%		2	0.7%		
รวม	300	100.0%	2.93	300	100.0%	2.33	18.15*

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519			ปี 2539			T Value
	N	%	X	N	%	X	
4. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย							
1 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	17	5.7%		17	5.7%		
2 เห็นด้วย	22	7.3%		101	33.7%		
3 ปานกลาง	174	58.0%		129	43.0%		
4 ไม่เห็นด้วย	56	18.7%		47	15.7%		
5 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	31	10.3%		6	2.0%		
รวม	300	100.0%	3.21	300	100.0%	2.75	12.65*
5. ในช่วงวิกฤติเหตุการณ์ทางการเมือง เช่น มีการชุมนุมประท้วงรัฐบาลกลุ่มลูกเสือชาวบ้านจำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือรัฐบาลผดุงความยุติธรรมทางการเมือง							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	15	5.0%		29	9.7%		
2 ไม่เห็นด้วย	49	16.3%		104	34.7%		
3 ปานกลาง	142	47.3%		135	45.0%		
4 เห็นด้วย	62	20.7%		28	9.3%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	32	10.7%		4	1.3%		
รวม	300	100.0%	3.16	300	100.0%	2.58	18.93*
6. รัฐบาลควรมีอำนาจเบ็ดเสร็จเพื่อความสะดวกและมีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	12	4.0%		46	15.3%		
2 ไม่เห็นด้วย	69	23.0%		92	30.7%		
3 ปานกลาง	119	39.7%		123	41.0%		
4 เห็นด้วย	61	20.3%		36	12.0%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	39	13.0%		3	1.0%		
รวม	300	100.0%	3.15	300	100.0%	2.53	20.96*

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519			ปี 2539			T Value
	N	%	X	N	%	X	
7. ไม่ควรมีพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เพราะพรรคฝ่ายค้านมักก่อให้เกิดปัญหา ทางการเมืองอยู่เสมอ							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	27	9.0%		46	15.3%		
2 ไม่เห็นด้วย	58	19.3%		116	38.7%		
3 ปานกลาง	139	46.3%		108	36.0%		
4 เห็นด้วย	46	15.3%		24	8.0%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	30	10.0%		6	2.0%		
รวม	300	100.0%	2.98	300	100.0%	2.43	16.56*
8. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านชอบนายกรัฐมนตรีนพ ความเด็ดขาดเช่น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	62	20.7%		84	28.0%		
2 ไม่เห็นด้วย	110	36.7%		117	39.0%		
3 ปานกลาง	73	24.3%		89	29.7%		
4 เห็นด้วย	45	15.0%		9	3.0%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	10	3.3%		1	0.3%		
รวม	300	100.0%	2.44	300	100.0%	2.09	9.05*
9 การต่อต้านระบอบการปกครองแบบ คอมมิวนิสต์ ถือเป็นภารกิจหลัก อันหนึ่งของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	48	16.0%		57	19.0%		
2 ไม่เห็นด้วย	66	22.0%		92	30.7%		
3 ปานกลาง	79	26.3%		108	36.0%		
4 เห็นด้วย	64	21.3%		37	12.3%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	43	14.3%		6	2.0%		
รวม	300	100.0%	2.96	300	100.0%	2.48	12.95*

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519			ปี 2539			T Value
	N	%	X	N	%	X	
10. นักศึกษามีหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียน ไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	9	3.0%		13	4.3%		
2 ไม่เห็นด้วย	15	5.0%		101	33.7%		
3 ปานกลาง	176	58.7%		152	50.7%		
4 เห็นด้วย	66	22.0%		24	8.0%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	34	11.3%		10	3.3%		
รวม	300	100.0%	3.34	300	100.0%	2.72	20.65*
รวม (ข้อ 1-10)	300	100.0%	3.05	300	100.0%	2.50	37.72*
ข. บทบาททางสังคมของกลุ่ม ลูกเสือชาวบ้าน							
11. หน้าที่หลักของกลุ่มลูกเสือชาวบ้านคือ การพัฒนาชุมชน							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	9	3.0%		4	1.3%		
2 ไม่เห็นด้วย	100	33.3%		17	5.7%		
3 ปานกลาง	141	47.0%		176	58.7%		
4 เห็นด้วย	38	12.7%		53	17.7%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	12	4.0%		50	16.7%		
รวม	300	100.0%	2.81	300	100.0%	3.43	20.91*
12. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านไม่เป็นฐานทาง การเมืองให้กับฝ่ายใด ไม่ว่าจะเป็นพรรค ฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้าน หรือองค์กร ทางการเมืองใด ๆ							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	15	5.0%		3	1.0%		
2 ไม่เห็นด้วย	115	38.3%		21	7.0%		
3 ปานกลาง	139	46.3%		192	64.0%		
4 เห็นด้วย	27	9.0%		53	17.7%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4	1.3%		31	10.3%		
รวม	300	100.0%	2.63	300	100.0%	3.29	23.74*

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519			ปี 2539			T Value
	N	%	X	N	%	X	
13. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม รักษาความสงบ ความปลอดภัยของชุมชน							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	24	8.0%		8	2.7%		
2 ไม่เห็นด้วย	92	30.7%		30	10.0%		
3 ปานกลาง	135	45.0%		147	49.0%		
4 เห็นด้วย	44	14.7%		66	22.0%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1.7%		49	16.3%		
รวม	300	100.0%	2.71	300	100.0%	3.39	24.12*
14. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม สันตินาการ ความบันเทิงของชุมชน							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	30	10.0%		11	3.7%		
2 ไม่เห็นด้วย	81	27.0%		39	13.0%		
3 ปานกลาง	127	42.3%		113	37.7%		
4 เห็นด้วย	50	16.7%		75	25.0%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	12	4.0%		62	20.7%		
รวม	300	100.0%	2.78	300	100.0%	3.46	23.97*
15. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม เสริมสร้างความสามัคคีภายในชุมชน							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	22	7.3%		4	1.3%		
2 ไม่เห็นด้วย	71	23.7%		40	13.3%		
3 ปานกลาง	133	44.3%		95	31.7%		
4 เห็นด้วย	63	21.0%		87	29.0%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	11	3.7%		74	24.7%		
รวม	300	100.0%	2.90	300	100.0%	3.62	26.66*

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519			ปี 2539			T Value
	N	%	X	N	%	X	
16. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม รักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อม ของชุมชน							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	20	6.7%		6	2.0%		
2 ไม่เห็นด้วย	83	27.7%		25	8.3%		
3 ปานกลาง	138	46.0%		141	47.0%		
4 เห็นด้วย	49	16.3%		69	23.0%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	10	3.3%		59	19.7%		
รวม	300	100.0%	2.82	300	100.0%	3.50	24.12*
17. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม พัฒนาถนนหนทางของชุมชน							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	7	2.3%		4	1.3%		
2 ไม่เห็นด้วย	59	19.7%		8	2.7%		
3 ปานกลาง	136	45.3%		104	34.7%		
4 เห็นด้วย	83	27.7%		86	28.7%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	15	5.0%		98	32.7%		
รวม	300	100.0%	3.13	300	100.0%	3.89	29.19*
18. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางศาสนาของชุมชน							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	17	5.7%		9	3.0%		
2 ไม่เห็นด้วย	80	26.7%		27	9.0%		
3 ปานกลาง	134	44.7%		118	39.3%		
4 เห็นด้วย	62	20.7%		77	25.7%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	7	2.3%		69	23.0%		
รวม	300	100.0%	2.87	300	100.0%	3.57	24.17*

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ก่อนเหตุการณ์ 6 ค.ค. 2519			ปี 2539			T Value
	N	%	X	N	%	X	
19. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้การสนับสนุน การทำงานขององค์กรพัฒนาชุมชนทั้ง จากภาครัฐและเอกชน							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	23	7.7%		4	1.3%		
2 ไม่เห็นด้วย	58	19.3%		43	14.3%		
3 ปานกลาง	135	45.0%		88	29.3%		
4 เห็นด้วย	73	24.3%		81	27.0%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	11	3.7%		84	28.0%		
รวม	300	100.0%	2.97	300	100.0%	3.66	25.40*
20. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านสนใจในกิจกรรม ภายในชุมชนมากกว่าที่จะเข้าไป ยุ่งเกี่ยวทางการเมือง							
1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	17	5.7%		4	1.3%		
2 ไม่เห็นด้วย	65	21.7%		27	9.0%		
3 ปานกลาง	120	40.0%		82	27.3%		
4 เห็นด้วย	81	27.0%		89	29.7%		
5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง	17	5.7%		98	32.7%		
รวม	300	100.0%	2.58	300	100.0%	3.83	31.36*
รวม (ข้อ 11-20)	300	100.0%	2.87	300	100.0%	3.56	52.15*

หมายเหตุ : * หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่าระดับ .05

(P-Value < .05)

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน

ข้อมูลตามตารางที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มลูกเสือชาวบ้านทั้ง 300 ราย ที่ตกเป็นตัวอย่าง โดยให้พวกเขาเปรียบเทียบบทบาททางการเมือง และบทบาททางสังคมของลูกเสือชาวบ้านในอดีตช่วงก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519 กับช่วงปี 2539 เพื่อทดสอบสมมติฐานว่า แนวความคิดดังกล่าวของลูกเสือชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมหรือไม่ ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 2 ซึ่งสรุปได้ดังนี้

บทบาททางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน กล่าวคือ ลูกเสือ ชาวบ้าน มีการลดบทบาททางการเมืองของตนลง โดยจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในประเด็นบทบาททางการเมือง (ตารางที่ 2) ในช่วงก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519 มีค่าสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยช่วงปี 2539 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกกรณี (P-value ต่ำกว่า .05) เช่น ในประเด็นข้อ 5. ในช่วงวิกฤติเหตุการณ์ทางการเมือง เช่น “มีการชุมนุมประท้วงรัฐบาลกลุ่มลูกเสือชาวบ้านจำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือรัฐบาลผดุงความยุติธรรมทางการเมือง” ซึ่งพบว่าการก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519 มีผู้เห็นด้วย ด้วยคะแนนเฉลี่ยถึง 3.16 คะแนน แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันมีผู้เห็นด้วยเพียง 2.58 คะแนนเท่านั้น เมื่อรวมทั้ง 10 ประเด็นย่อยของการมีบทบาททางการเมืองของลูกเสือชาวบ้านแล้ว ก็ยังเห็นความแตกต่างที่ชัดเจน เทียบกับ ซึ่งพบว่าการก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519 มีผู้เห็นด้วยกับบทบาทในการเข้าไปยุ่งเกี่ยวทางการเมือง ด้วยคะแนนเฉลี่ยที่สูงถึง 3.05 คะแนน แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันมีผู้เห็นด้วยเพียง 2.50 คะแนนเท่านั้น โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่าระดับ .05

อีกบทบาทหนึ่งของลูกเสือชาวบ้านคือ เกี่ยวกับบทบาททางสังคมในอดีตและปัจจุบัน ทั้งนี้หากข้อสมมติฐานดังกล่าวข้างต้นเป็นจริงแล้ว เราก็น่าจะพบว่าบทบาททางสังคมของลูกเสือชาวบ้านในอดีตควรจะดีเยี่ยกว่าในปัจจุบัน เพราะลูกเสือชาวบ้านในอดีตมักจะสนใจการเมืองและเข้าไปมีบทบาทและกิจกรรมทางการเมือง มากกว่ากิจกรรมทางสังคม ซึ่งจากข้อมูลในตารางที่ 2 ช่วยให้ข้อสมมติฐานของผู้วิจัยมีน้ำหนักมากขึ้น กล่าวคือ ปัจจุบันลูกเสือชาวบ้านมีการเพิ่มบทบาททางสังคมของตนมากกว่าในอดีตอย่างชัดเจน โดยจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในประเด็นบทบาททางสังคมรวมทั้ง 10 ประเด็น ในช่วงปัจจุบันมีค่าสูงถึง 3.56 ในขณะที่ช่วงก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519 มีค่าเพียง 2.87 คะแนนเท่านั้น และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่าระดับ .05

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทในทางการเมืองของลูกเสือชาวบ้าน ปัจจุบันได้เปลี่ยนไปจากสมัยเมื่อเหตุการณ์ 16 ต.ค. 2519 โดยลูกเสือชาวบ้านปัจจุบันส่วนใหญ่ มีความคิดว่าตนเองไม่ควรใช้พลังมวลชนเข้าไปแทรกแซงกิจกรรมทางการเมือง ไม่ตกเป็นเครื่องมือของรัฐในการใช้พลังมวลชนต่อสู้กับฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล มีความรักในระบบประชาธิปไตย และต่อต้านระบบ เผด็จการ

อีกบทบาทหนึ่งของลูกเสือชาวบ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นคือ ลูกเสือชาวบ้าน เริ่มเข้าใจและให้ความสนใจบทบาทของตนในทางช่วยเหลือสังคมมากขึ้นกว่าเดิม ไม่ว่าจะเป็นบทบาทในการพัฒนาชุมชนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาความสงบ ความปลอดภัยของชุมชน กิจกรรมสันตินาการ ความบันเทิงของชุมชน กิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีภายในชุมชน กิจกรรมรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อมของชุมชนกิจกรรมทางศาสนาของชุมชน เป็นต้น ซึ่งหากกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ทางสังคมของตนเองดีพอ ก็จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวทางการเมืองจนตกเป็น เครื่องมือของขั้วอำนาจการเมืองใด ๆ

สำหรับข้อมูลในตารางที่ 3 ถึง ตารางที่ 7 นั้น ได้มีการนำตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาของสมาชิกภาพ และการมีตำแหน่งในกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน เข้าร่วมพิจารณาในฐานะตัวแปรควบคุม (Control Variables) ทั้งนี้เพื่อยืนยันและเพิ่มความเชื่อมั่นในข้อสรุปตามสมมติฐานข้างต้นอีกชั้นหนึ่ง

ผลจากการนำตัวแปรด้านประชากรและสังคมเข้ามาควบคุมผลปรากฏว่า ความสัมพันธ์ตามสมมติฐานข้างต้นยังคงเดิมในทุกกรณี กล่าวคือ ตัวแปรเพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาของสมาชิกภาพ และการมีตำแหน่งในกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ไม่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองและสังคมมากนัก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองและสังคมของลูกเสือชาวบ้านปัจจุบันได้เปลี่ยนไปในทุกกลุ่มประชากร (ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับ การศึกษา) โดยลูกเสือชาวบ้านทุกกลุ่มปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตนเองด้วยการลดบทบาททางการเมืองลง แต่กลับหันมาสนใจบทบาททางสังคมมากขึ้น

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของลูกเสือชาวบ้าน เปรียบเทียบระหว่างก่อนเหตุการณ์

6 ต.ค. 2519 กับปี 2539 จำแนกตามเพศ

ก. บทบาททางการเมืองของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	ชาย		หญิง	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
1. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเป็นองค์กรที่มีการรวมพลังอย่างเข้มแข็ง	3.17	2.54	3.39	2.78
2. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นอย่างดี	3.15	2.48	3.24	2.61
3. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้การสนับสนุนต่อกลุ่มพลังมวลชนที่อยู่ฝ่ายรัฐบาล	2.93	2.33	2.94	2.35
4. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย	3.22	2.75	3.17	2.72
5. ในช่วงวิกฤติเหตุการณ์ทางการเมือง เช่น มีการชุมนุมประท้วงรัฐบาลกลุ่มลูกเสือชาวบ้านจำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือรัฐบาลผดุงความยุติธรรมทางการเมือง	3.14	2.56	3.24	2.67

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ก. บทบาททางการเมืองของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	ชาย		หญิง	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
6. รัฐบาลควรมีอำนาจเบ็ดเสร็จ เพื่อความสะดวกและมีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ	3.14	2.50	3.20	2.65
7. ไม่ควรมีพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เพราะพรรคฝ่ายค้านมักก่อให้เกิดปัญหาทางการเมืองอยู่เสมอ	3.00	2.41	2.91	2.50
8. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านชอบนายกรัฐมนตรีนครี่ที่มีความเด็ดขาด เช่น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	2.44	2.08	2.41	2.13
9. การต่อต้านระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ถือเป็นภาระกิจหลักอันหนึ่งของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	3.08	2.56	2.43	2.11
10. นักศึกษามีหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียน ไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง	3.32	2.72	3.41	2.72
รวม (ข้อ 1-10)	3.06	2.49	3.03	2.52
ข. บทบาททางการเมืองของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน				
11. หน้าที่หลักของกลุ่มลูกเสือชาวบ้านคือ การพัฒนาชุมชน	2.81	3.41	2.83	3.48
12. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านไม่เป็นฐานทางการเมืองให้กับฝ่ายใดไม่ว่าจะเป็นพรรคฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้าน หรือองค์กรทางการเมืองใด ๆ	2.65	3.31	2.54	3.22
13. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาความสงบ ความปลอดภัยของชุมชน	2.69	3.37	2.81	3.52
14. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมสันตินาการความบันเทิงของชุมชน	2.79	3.47	2.72	3.43
15. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีภายในชุมชน	2.95	3.66	2.69	3.46
16. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อมของชุมชน	2.80	3.48	2.93	3.57
17. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาถนนหนทางของชุมชน	3.11	3.86	3.22	4.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข. บทบาททางสังคมของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	ชาย		หญิง	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
18. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา ของชุมชน	2.89	3.57	2.80	3.57
19. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้การสนับสนุนการทำงานของ องค์กรพัฒนาชุมชนทั้งจากภาครัฐและเอกชน	2.94	3.63	3.11	3.81
20. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านสนใจในกิจกรรมภายในชุมชน มากกว่าที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวทางการเมือง	3.07	3.87	2.96	3.69
รวม (ข้อ 11-20)	2.87	3.56	2.86	3.58

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของลูกเสือชาวบ้าน เปรียบเทียบระหว่างก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519 กับปี 2539 จำแนกตามอายุ

ก. บทบาททางการเมืองของ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	ต่ำกว่า 30 ปี		อายุ 30-39 ปี		อายุ 40-49 ปี		อายุ 50-59 ปี		อายุ 60+	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
1. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเป็นองค์กร ที่มีการรวมพลังอย่างเข้มแข็ง	2.89	2.29	3.24	2.67	3.12	2.52	3.17	2.45	3.63	2.89
2. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านได้รับการ สนับสนุนจากรัฐบาลเป็นอย่างดี	3.32	2.61	3.10	2.45	3.19	2.49	3.13	2.45	3.00	2.53
3. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้การ สนับสนุนต่อกลุ่มพลังมวลชน ที่อยู่ฝ่ายรัฐบาล	3.21	2.39	2.96	2.31	2.89	2.35	2.74	2.26	3.05	2.42
4. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเชื่อมั่น ในระบบประชาธิปไตย	3.21	2.68	3.32	2.79	3.15	2.65	3.11	2.83	3.42	3.05
5. ในช่วงวิกฤติเหตุการณ์ทาง การเมือง เช่น ม็อบชุมนุม ประท้วงรัฐบาลกลุ่มลูกเสือ ชาวบ้านจำเป็นต้องเข้าไป แทรกแซงเพื่อช่วยเหลือ รัฐบาลผดุงความยุติธรรม ทางการเมือง	2.82	2.43	3.23	2.63	3.10	2.54	3.08	2.51	3.37	2.68
6. รัฐบาลควรมีอำนาจเบ็ดเสร็จ เพื่อความสะดวกและมี ประสิทธิภาพในการบริหาร ประเทศ	3.14	2.54	3.18	2.50	3.14	2.55	3.17	2.62	3.05	2.37
7. ไม่ควรมีพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เพราะพรรคฝ่ายค้านมักก่อ ให้เกิดปัญหาทางการเมือง อยู่เสมอ	3.32	2.64	3.05	2.41	2.95	2.48	2.72	2.21	3.26	2.68

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ก. บทบาททางการเมืองของ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	ต่ำกว่า 30 ปี		อายุ 30-39 ปี		อายุ 40-49 ปี		อายุ 50-59 ปี		อายุ 60+	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
8. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านชอบนายก รัฐมนตรีที่มีความเด็ดขาด เช่น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	3.00	2.43	2.69	2.21	2.51	2.13	1.98	1.81	1.21	1.42
9. การต่อต้านระบอบการ ปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ถือเป็นภารกิจหลักอันหนึ่ง ของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	2.82	2.57	2.88	2.38	3.02	2.48	3.32	2.77	2.53	2.16
10. นักศึกษามีหน้าที่ในการ ศึกษาเล่าเรียน ไม่ควรเข้า มายุ่งเกี่ยวกับการเมือง	3.29	2.71	3.42	2.82	3.35	2.75	3.25	2.57	3.26	2.79
รวม (ข้อ 1-10)	3.10	2.53	3.11	2.52	3.04	2.49	2.97	2.45	2.98	2.50
ข. บทบาททางสังคมของ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน										
11. หน้าที่หลักของกลุ่มลูกเสือ ชาวบ้านคือ การพัฒนาชุมชน	3.39	4.14	3.09	3.71	2.67	3.31	2.49	3.00	2.26	2.58
12. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านไม่เป็น ฐานทางการเมืองให้กับฝ่ายใด ไม่ว่าจะเป็นพรรคฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้าน หรือองค์กรทาง การเมืองใด ๆ	2.68	3.50	2.73	3.38	2.53	3.17	2.66	3.28	2.53	3.32
13. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วน ร่วมในกิจกรรมรักษาความ สงบความปลอดภัยของ ชุมชน	2.64	3.32	2.62	3.23	2.77	3.49	2.72	3.40	2.74	3.42

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข. บทบาททางสังคมของ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	ต่ำกว่า 30 ปี		อายุ 30-39 ปี		อายุ 40-49 ปี		อายุ 50-59 ปี		อายุ 60+	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
14. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมสันตนาการความบันเทิงของชุมชน	2.68	3.25	2.60	3.35	2.89	3.52	2.79	3.57	3.00	3.63
15. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีภายในชุมชน	2.89	3.54	2.86	3.65	2.87	3.58	2.89	3.58	2.95	3.58
16. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อมของชุมชน	2.71	3.32	2.74	3.44	2.85	3.53	2.77	3.47	2.89	3.58
17. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาถนนหนทางของชุมชน	2.93	3.79	3.27	4.03	3.10	3.83	3.00	3.77	3.32	4.05
18. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาของชุมชน	3.11	3.82	2.78	3.46	2.89	3.62	2.79	3.47	2.89	3.74
19. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้การสนับสนุนการทำงานขององค์กรพัฒนาชุมชนทั้งจากภาครัฐและเอกชน	3.18	3.79	2.79	3.56	3.01	3.69	3.00	3.68	2.79	3.37
20. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านสนใจในกิจกรรมภายในชุมชนมากกว่าที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง	3.00	3.68	3.10	3.88	3.03	3.84	3.06	3.77	2.95	3.84
รวม (ข้อ 11-20)	2.92	3.61	2.86	3.57	2.86	3.56	2.82	3.50	2.83	3.51

ตารางที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของลูกเสือชาวบ้าน เปรียบเทียบระหว่างก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519 กับปี 2539 จำแนกตามระดับการศึกษา

ก. บทบาททางการเมืองของกลุ่ม ลูกเสือชาวบ้าน	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		อนุปริญญา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
1. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเป็นองค์กร ที่มีการรวมพลังอย่างเข้มแข็ง	3.29	2.55	3.10	2.53	3.15	2.62	3.42	2.73	3.40	2.40
2. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านได้รับการ สนับสนุนจากรัฐบาลเป็น อย่างดี	3.03	2.50	3.18	2.49	3.33	2.56	2.96	2.42	3.50	2.60
3. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้การ สนับสนุนต่อกลุ่มพลัง มวลชนที่อยู่ฝ่ายรัฐบาล	2.32	2.03	2.72	2.17	3.18	2.40	3.67	2.89	4.00	3.00
4. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเชื่อมั่น ในระบบประชาธิปไตย	2.90	2.56	3.25	2.73	3.15	2.71	3.62	3.13	3.20	2.60
5. ในช่วงวิกฤติเหตุการณ์ทาง การเมือง เช่น มีการชุมนุม ประท้วงรัฐบาลกลุ่มลูกเสือ ชาวบ้านจำเป็นต้องเข้าไป แทรกแซงเพื่อช่วยเหลือ รัฐบาลผดุงความยุติธรรมทาง การเมือง	3.08	2.52	3.06	2.50	3.16	2.66	3.40	2.69	3.50	2.80
6. รัฐบาลควรมีอำนาจเบ็ดเสร็จ เพื่อความสะดวกและมี ประสิทธิภาพในการบริหาร ประเทศ	2.95	2.42	3.13	2.46	3.21	2.60	3.27	2.62	3.80	2.90
7. ไม่ควรมีพรรคการเมือง ฝ่ายค้าน เพราะพรรค ฝ่ายค้านมักก่อให้เกิดปัญหา ทางการเมืองอยู่เสมอ	2.48	2.13	2.64	2.16	3.27	2.59	3.71	2.98	4.40	3.50

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ก. บทบาททางการเมืองของกลุ่ม ลูกเสือชาวบ้าน	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		อนุปริญญา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
8. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านชอบ นายกรัฐมนตรีนครที่มีความ เด็ดขาด เช่น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	1.00	1.53	2.00	1.50	3.00	2.60	4.00	3.00	5.00	4.10
9. การต่อต้านระบอบการ ปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ถือเป็นภาระกิจหลักอันหนึ่ง ของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	2.84	2.39	3.08	2.55	2.96	2.49	2.62	2.27	3.90	3.10
10. นักศึกษามีหน้าที่ในการ ศึกษาเล่าเรียน ไม่ควรเข้า มายุ่งเกี่ยวกับการเมือง	3.44	2.76	3.24	2.65	3.33	2.77	3.42	2.76	3.50	2.80
รวม (ข้อ 1-10)	2.73	2.34	2.94	2.37	3.17	2.60	3.41	2.75	3.82	2.98
ข. บทบาททางสังคมของกลุ่ม ลูกเสือชาวบ้าน										
11. หน้าที่หลักของกลุ่มลูกเสือ ชาวบ้านคือ การพัฒนาชุมชน	2.58	3.08	2.87	3.49	2.85	3.45	2.96	3.69	2.70	3.59
12. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านไม่เป็น ฐานทางการเมืองให้กับฝ่ายใด ไม่ว่าจะเป็นพรรคฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้าน หรือองค์กร ทางการเมืองใด ๆ	2.76	3.45	2.58	3.23	2.67	3.33	2.56	3.22	2.50	3.10
13. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วน ร่วมในกิจกรรมรักษาความ สงบ ความปลอดภัยของ ชุมชน	2.84	3.48	2.59	3.33	2.81	3.51	2.69	3.24	2.70	3.40

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข. บทบาททางสังคมของ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		อนุปริญญา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
14. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมสันตนาการความบันเทิงของชุมชน	2.82	3.45	2.68	3.46	3.00	3.60	2.62	3.29	2.60	3.20
15. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีภายในชุมชน	2.98	3.74	3.03	3.67	2.56	3.40	3.07	3.78	2.70	3.30
16. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อมของชุมชน	2.74	3.40	2.94	3.64	2.66	3.32	2.93	3.60	2.70	3.50
17. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาถนนหนทางของชุมชน	3.18	3.90	3.09	3.85	3.11	3.89	3.20	3.96	3.20	3.80
18. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาของชุมชน	2.81	3.55	2.85	3.54	2.96	3.70	2.89	3.47	2.90	3.50
19. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้การสนับสนุนการทำงานขององค์กรพัฒนาชุมชนทั้งจากภาครัฐและเอกชน	3.10	3.77	2.85	3.58	2.92	3.59	3.18	3.78	3.00	3.80
20. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านสนใจในกิจกรรมภายในชุมชนมากกว่าที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง	2.97	3.77	3.22	4.04	2.89	3.63	3.11	3.80	2.70	3.60
รวม (ข้อ 11-20)	2.88	3.56	2.87	3.58	2.84	3.54	2.92	3.58	2.77	3.47

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของลูกเสือชาวบ้าน เปรียบเทียบระหว่างก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519 กับปี 2539 จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน

ก. บทบาททางการเมือง ของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	ต่ำกว่า 6 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		21-25 ปี		มากกว่า 25 ปี	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
1. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเป็น องค์กรที่มีการรวมพลัง อย่างเข้มแข็ง	3.27	2.73	3.02	2.43	2.86	2.30	3.24	2.50	3.56	2.76	4.20	3.40
2. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านได้รับ การสนับสนุนจากรัฐบาล เป็นอย่างดี	3.09	2.52	2.83	2.36	3.12	2.46	3.22	2.50	3.20	2.44	3.80	3.00
3. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้การ สนับสนุนต่อกลุ่มพลัง มวลชนที่อยู่ฝ่ายรัฐบาล	2.97	2.21	2.83	2.26	2.68	2.22	2.98	2.30	2.96	2.32	3.00	2.20
4. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเชื่อมั่น ในระบอบประชาธิปไตย	3.12	2.70	3.28	2.72	2.96	2.50	2.94	2.68	3.28	2.84	3.60	3.00
5. ในช่วงวิกฤติเหตุการณ์ ทางการเมือง เช่น มีการ ชุมนุมประท้วงรัฐบาลกลุ่ม ลูกเสือชาวบ้านจำเป็นต้อง เข้าไปแทรกแซงเพื่อช่วย เหลือรัฐบาลผดุงความ ยุติธรรมทางการเมือง	3.18	2.67	3.02	2.42	2.88	2.40	3.22	2.58	3.32	2.64	3.60	3.00
6. รัฐบาลควรมีอำนาจเบ็ด เสร็จ เพื่อความสะดวก และมีประสิทธิภาพในการ บริหารประเทศ	2.91	2.36	2.81	2.28	3.10	2.50	3.26	2.58	3.20	2.56	4.00	3.40
7. ไม่ควรมีพรรคการเมือง ฝ่ายค้าน เพราะพรรค ฝ่ายค้านมักก่อให้เกิด ปัญหาทางการเมืองอยู่เสมอ	3.00	2.45	2.75	2.26	2.82	2.36	3.00	2.44	2.84	2.36	3.00	2.60

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ก. บทบาททางการเมือง ของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	ต่ำกว่า 6 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		21-25 ปี		มากกว่า 25 ปี	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ป
8. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านชอบ นายกรัฐมนตรีที่มีความ ดีซาด เช่น จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	2.82	2.30	2.49	2.13	2.46	2.04	2.34	2.10	2.12	2.00	1.40	1.20
9. การต่อต้านระบอบการ ปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ถือเป็นภาระกิจหลัก อันหนึ่งของกลุ่มลูกเสือ ชาวบ้าน	2.82	2.42	2.58	2.28	3.12	2.64	3.02	2.50	3.48	2.76	3.20	2.80
10. นักศึกษามีหน้าที่ในการ ศึกษาเล่าเรียน ไม่ควรเข้า มายุ่งเกี่ยวกับการเมือง	3.52	2.88	3.47	2.81	3.34	2.76	3.16	2.54	3.12	2.48	2.80	2.20
รวม (ข้อ 1-10)	3.07	2.52	2.91	2.40	2.93	2.42	3.04	2.47	3.11	2.52	3.26	2.68
ข. บทบาททางสังคมของกลุ่ม ลูกเสือชาวบ้าน												
11. หน้าที่หลักของกลุ่ม ลูกเสือชาวบ้านคือ การพัฒนาชุมชน	3.48	4.18	2.94	3.57	2.64	3.26	2.66	3.30	2.72	3.24	1.80	2.20
12. กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ไม่เป็นฐานทางการเมือง ให้กับฝ่ายใด ไม่ว่าจะ เป็นพรรคฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้าน หรือองค์กร ทางการเมืองใดๆ	2.79	3.55	2.60	3.26	2.48	3.14	2.68	3.34	2.72	3.32	3.40	4.00
13. กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน มีส่วนร่วมในกิจกรรม รักษาความสงบ ความปลอดภัยของชุมชน	2.58	3.33	2.68	3.30	2.64	3.30	2.76	3.40	2.92	3.60	2.20	3.00

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข. บทบาททางสังคมของกลุ่ม ลูกเสือชาวบ้าน	ต่ำกว่า 6 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		21-25 ปี		มากกว่า 25 ปี	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
14. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมี ส่วนร่วมในกิจกรรม สันถนาการ ความบันเทิง ของชุมชน	2.76	3.36	2.72	3.36	2.96	3.70	2.52	3.20	3.12	3.96	3.40	4.20
15. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมี ส่วนร่วมในกิจกรรม เสริมสร้างความสามัคคี ภายในชุมชน	2.88	3.48	2.79	3.55	2.80	3.62	2.84	3.48	2.88	3.68	3.80	4.60
16. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมี ส่วนร่วมในกิจกรรม รักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อมของ ชุมชน	2.85	3.48	2.81	3.47	2.84	3.58	2.84	3.42	2.76	3.32	2.80	3.80
17. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมี ส่วนร่วมในกิจกรรม พัฒนาถนนหนทางของ ชุมชน	3.12	4.09	2.92	3.58	3.20	4.00	3.24	4.02	3.12	3.88	2.80	3.40
18. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมี ส่วนร่วมในกิจกรรม ทางศาสนาของชุมชน	2.88	3.45	2.81	3.51	2.86	3.58	2.94	3.66	2.64	3.40	2.60	3.20
19. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้ การสนับสนุนการทำงาน ขององค์กรพัฒนาชุมชน ทั้งจากภาครัฐและเอกชน	2.85	3.58	3.06	3.81	2.94	3.70	3.00	3.58	3.00	3.76	3.40	4.20
20. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านสนใจ ในกิจกรรมภายในชุมชน มากกว่าที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยว ทางการเมือง	2.73	3.52	3.06	3.83	3.02	3.84	3.20	4.02	3.04	3.84	2.60	3.00
รวม (ข้อ 11-20)	2.89	3.60	2.84	3.52	2.84	3.57	2.87	3.54	2.89	3.60	2.88	3.56

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของลูกเสือชาวบ้าน เปรียบเทียบระหว่างก่อนเหตุการณ์ 6 ต.ค. 2519 กับปี 2539 จำแนกตามการมีตำแหน่งในกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน

ก. บทบาททางการเมืองของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	มีตำแหน่ง		ไม่มีตำแหน่ง	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
1. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเป็นองค์กรที่มีการรวมพลังอย่างเข้มแข็ง	3.79	3.00	3.06	2.47
2. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นอย่างดี	3.58	2.76	3.05	2.44
3. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้การสนับสนุนต่อกลุ่มพลังมวลชนที่อยู่ฝ่ายรัฐบาล	3.27	2.61	2.84	2.26
4. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย	3.84	3.24	3.04	2.62
5. ในช่วงวิกฤติเหตุการณ์ทางการเมือง เช่น มีการชุมนุมประท้วงรัฐบาลกลุ่มลูกเสือชาวบ้านจำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือรัฐบาลผดุงความยุติธรรมทางการเมือง	3.55	2.89	3.05	2.50
6. รัฐบาลควรมีอำนาจเบ็ดเสร็จเพื่อความสะดวกและมีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ	3.58	2.87	3.04	2.44
7. ไม่ควรมีพรรคการเมืองฝ่ายค้าน เพราะพรรคฝ่ายค้านมักก่อให้เกิดปัญหาทางการเมืองอยู่เสมอ	3.44	2.82	2.86	2.32
8. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านชอบนายกรัฐมนตรีที่มีความเด็ดขาด เช่น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	2.76	2.31	2.35	2.03
9. การต่อต้านระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ถือเป็นภาระกิจหลักอันหนึ่งของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	3.27	2.60	2.88	2.45
10. นักศึกษามีหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียน ไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง	3.29	2.60	3.35	2.76
รวม (ข้อ 1-10)	3.44	2.77	2.95	2.43

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข. บทบาททางสังคมของกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	มีตำแหน่ง		ไม่มีตำแหน่ง	
	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539	ก่อน 6 ต.ค. 2519	ปี 2539
11. หน้าที่หลักของกลุ่มลูกเสือชาวบ้านคือ การพัฒนาชุมชน	2.60	3.23	2.87	3.48
12. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านไม่เป็นฐานทางการเมืองให้กับฝ่ายใด ไม่ว่าจะเป็นพรรคฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้านหรือองค์กรทางการเมืองใดๆ	2.69	3.35	2.62	3.28
13. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาความสงบ ความปลอดภัยของชุมชน	2.77	3.44	2.70	3.38
14. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมสันทนาการความบันเทิงของชุมชน	2.84	3.61	2.76	3.42
15. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างสามัคคีภายในชุมชน	2.98	3.68	2.88	3.61
16. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อมของชุมชน	2.82	3.53	2.82	3.49
17. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาถนนหนทางของชุมชน	3.24	3.97	3.11	3.87
18. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาของชุมชน	2.82	3.52	2.89	3.58
19. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านให้ *6 นการทำงานขององค์กรพัฒนาชุมชนทั้งจากภาครัฐและเอกชน	2.95	3.65	2.97	3.66
20. กลุ่มลูกเสือชาวบ้านสนใจในกิจกรรมภายในชุมชนมากกว่าที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวทางการเมือง	3.03	3.76	3.06	3.85
รวม (ข้อ 11-20)	2.88	3.57	2.87	3.56